ANUL III. — No. 16
5 IUNIE 1927.

„Vom lovi deopotrivă în străinul parazitar
și în românul necinstit și înstrăinat!“

# INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

CUPRINSUL:

**I. C. Cătuneanu:** Atitudinea noastră.

**I. C. Cătuneanu:** Un Județ oropsit.

Procesul Moților din Răchițele.

**Ioan Prodan:** Ravagiile alcoolului.

**Pompiliu Puticiu:** Țipătul Munților.

**Infrățirea Românească:** Intre vorbe și fapte.

**At. Motogna:** Trăncănelile dela Budapesta.

Desvelirea plăcii comemorative a studentului O. Petrovici.

**Ioan Potra:** Ce fac partidele politice?

**I. Dp.:** ...continuă sfidarea.

**Informațiuni & Fapte & Polemici.** Impunerile la Uioara. Ziarul „Biruința“ se împarte gratuit. — Fischer tovarășul dlui I. Maniu. — N. Lupu și problema jidovească. — O întrebare dlui O. Goga. — Ce face L. A. N. C. pentru biserică. — In atenția celor în drept. — Anchauch—Barbu Știrbey, etc.



Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul țărei 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei.
In streinătate 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil: Dr. LAZĂR ISAICU
Prim Redactor: CAIUS BARDOȘI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
CLUJ, STR. BOB No. 7.

TIPOGRAFIA „DACIA“
CLUJ, C. VICTORIEI 7

ANUL III. — Nr. 16 15 IUNIE 1927

# INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naţionale Creştine“

# Atitudinea noastră

Ţara răsuflă uşurată după rostogolirea de la putere a guvernului Averescu. Regimul, care creiase o atmosferă de generală neîncredere, prin risipa scandaloasă a banului public, prin scumpirea nejustificata a vieţii şi prin dispreţul sistematic al legalităţii, s'a prăbuşit cu ruşine spre a face loc unei guvernări, care făgădueşte intrarea în legalitate şi îndreptarea greşelilor cârmuirii precedente.

S'au fixat alegeri generale pe ziua de 7 Iulie la Cameră.

Deşi campania electorală este redusă la un timp extrem de scurt, L. A. N. C., care a obţinut zece mandate acum un an, luptând cu cel mai odios abuz de putere, ar dobândi, intrând în actuala campanie electorală, succese mult mai răsunătoare, dacă, făcându-se alegeri libere, ar păşi *unită* înaintea corpului electoral.

Din nenorocire situaţia se prezintă cu totul altfel în sânul organizaţiei noastre. Au intrat germenii desbinării încă de la primele ei manifestări în Parlament, culminând cu îndărătnica încercare neisbutită de a se exclude din Cameră 6 deputaţi, cari aveau singura vină de a nu intra în simpatia Dlui A. C. Cuza. Din acel moment, fără să-şi dea seama, Dsa a împărţit Liga în două tabere, când judecata dreaptă şi bunul simţ impuneau menţinerea unităţii.

S'au făcut încercări din diferite părţi de a se ajunge la împăcare, nu numai spre a se da o permanentă tărie Ligii, dar şi spre a obţine, în alegeri, rezultate mai îmbucurătoare decât în anul trecut: a încercat tineretul, prin vrednicul său reprezentant Corneliu Zelea Codreanu, după ce încercase mai înainte profesorul universitar Găvănescu. Zadarnică străduinţă. S'a convocat la Bucureşti în ziua de 9 Iunie, o mare adunare hotărând a se încredinţa subsemnatului însărcinarea de a realiza unirea între cele două tabere. In ziua de 10 Iunie prezentându-i cererea generală de împăcare, Dl A. C. Cuza şi-a păstrat punctul de vedere intrasigent, profund rătăcit, şi-a respins orice apropiere. Când i-am atras atenţia că toată vina dezastrului electoral va cădea asupra Dsale, mi-a răspuns uşuratec şi încăpăţinat că îşi ia întreaga răspundere.

Zădărnicindu-se astfel împăcarea dorită, pretinsă de toţi, ar fi urmat ca L. A. N. C. să se prezinte în alegeri desbinată între aceia, cari urmează orbeşte capriţiile „Preşedintelui suprem“ şi între aceia, cari nu pot admite ca statutele, pe cari am jurat cu toţii, să fie înlocuite prin domnia bunului plac.

In aceste condiţii noi nu înţelegem să participăm la alegeri; şi nici nu mai putem lucra cu omul stăpânit de mania despotismului.

Această hotărîre luată, în consfătuirea din 9 Iunie, ţinută la Bucureşti, nu împiedică pe amicii noştri să-şi pună candidatura, *sub alt semn,* în acele judeţe unde cred că pot obţine majoritatea absolută a voturilor date.

Criza produsă prin lipsa de prevedere, de tact şi de seriozitate a Dlui Cuza, nu poate înmormânta o mişcare, ale cărei profunde rădăcini se află înfipte în inima fiecărui bun Român. Mişcarea naţionalistă şi creştină îşi are doctrina ei, îşi are programul ei, fixat în ***„Călăuza bunului Român“***, îşi are organul ei de publicitate, în *„Infrăţirea Românească“* de la Cluj. Urmând calea de până acum cu o consequenţă şi o dezinteresare, mai presus de ispitele momentului şi sugestiunile arivismului, vom continua să luptăm pentru întărirea curentului naţionalist şi creştin, cu credinţa neclintită că dreptatea şi instinctul de conservare al neamului se găsesc de partea noastră.

**I. C. Cătuneanu.**

# Un judeţ oropsit

Dintre toate ţinuturile României întregite, în nici unul nu se simte mai puţin realitatea domniei româneşti ca în Maramureş.

Ocupându-mă de acest judeţ ţin să păstrez cea mai strictă obiectivitate, înăbuşindu-mi în suflet ori-ce strigăt de legitimă indignare şi revoltă, pentru ca să nu poată spune criticii mărunţi şi vinovaţi, că oglinda adevărului este aburită de exagerări sentimentale.

Cititorul va aprecia însă, dacă spectacolul pieirii neamului românesc în patria lui Dragoş-Vodă nu merită ceva mai mult de cât desvăluirea tragediei în termini reci şi cumpăniţi; va judeca scrutându-şi conştiinţa dacă nu a sosit momentul suprem să spună clar şi bărbăteşte: aşa nu mai merge.

Maramureşul constitue acel judeţ din ţara românească, la care nu poţi ajunge cu drumul de fer de cât trecând prin străinătate: prin Cehoslovacia.

Stabilirea nouilor graniţe ale României mari s'a înfăptuit cu o greşală de neiertat în paguba ţării şi în special în paguba acestui ţinut: la o cerere pornită din cercuri diplomatice din afară, guvernul român din cursul anului 1920 s'a grăbit să retragă armata noastră de pe graniţele etnice ale neamului întregit în aşa măsură, în cât a lăsat la vecin calea ferată care uneşte restul ţării cu Maramureşul răpindu-i astfel 70% din păşunele munţilor, cari formau proprietatea şi isvorul de subsistenţă a comunelor româneşti rămase dincoace de graniţă. Maramureşul este astă-zi ca o frunză tăiată în două. Din această dureroasă operaţie jumătatea rămasă la noi ameninţă să se usuce, cu tot tezaurul de naţionalitate curat şi străvechiu românească.

Aşa dar, cel dintâi act de guvernământ al stăpânirii româneşti a fost vitreg faţă de urmaşii descălicătorilor moldoveni.

De la 1920 până astă-zi acţiunea guvernelor se rezumă la o serie de acte vitrege isvorîte din neprevedere şi meschine interese de partid.

Pare că o fatalitate a stins în memoria guvernanţilor noştri tendinţa şi mijloacele de maghiarizare a populaţiei autohtone. Regimul unguresc, spre a aduce pieirea lentă dar sigură a elementului românesc, tolera să se reverse în regiunea de mai înainte condamnată puhoiul invaziei jidoveşti. Aşa a procedat cu precugetare faţă de Românii din Maramureş. Guvernele româneşti, în loc să înveţe de la duşman şi să urmeze deci o politică diametral opusă, au închis ochii şi au lăsat să se furişeze peste graniţe atâta puzderie de galiţieni în cât însuşi Ministrul de Interne, dl Octavian Goga, a recunoscut în Parlament, în şedinţă publică, invazia în Maramures a 70.000 de „indezirabili", adică Jidani. Această pleavă se compune din indivizii, cari nu şi-au putut face nici un rost, cari nu şi-au procurat încă acte de cetăţenie ticluite în birourile rabinilor, recunoscute de statul român, printr'o supremă neghiobie, ca oficii de stare civilă în materie de dobândire a calităţii de cetăţean român.

Aşa dar, guvernele României Mari taie Maramureşul în două ca să facă pe placul „Europei" zdrenţuită de răsboiu; tolerează invazia Jidanilor urmând cu inconştienţă politica de *sistematică exterminare a elementului românesc*, practicată pe vremuri de Buda-Pesta; şi renunţă la exerciţiul puterii executive transmiţând rabinilor autoritatea de a dresa acte de cetăţenie în favoarea Jidanilor intraţi în ţară prin fraudă şi corupţie.

Vi se pare, domnule cititor, exagerate cuvintele *exterminare sistematică a elementului românesc?* Să analizăm situaţia locală. Un colţ de ţară, muntos, plin de păduri, lipsit de locuri arabile, aşa în cât populaţia, 80% analfabetă, nu se poate nutri de cât din produsul industriei lemnului şi a creşterii vitelor. In această regiune năpădesc Jidanii şi cuprind proprietatea rurală în aşa măsură, în cât din 6000 de proprietari rurali, stăpânind între 30—100 jugăre cadastrale, *4000* sânt Jidanii; iar dintre marii proprietari peste o 100 de jugăre, 80% din proprietatea rurală adică a numiţilor cu păşunele aparţine tot Jidanilor. [1])

Jidanii având munţii cu pădurile şi păşunele, din ce să mai trăiască bietul ţăran maramureşan?

*Din venitul pădurilor* strămoşilor lui, el nu scoate de cât atât cât îi dă Jidanul spre a tăia şi căra copacii. Pentru simbria zilnică sau lunară el primeşte de la cantina, ţinută de Jidan la locul exploatării, mâncare şi băutură. Costul hranei şi mai ales al băuturii alcoolice consumă toată simbria lucrătorului, aşa în cât Maramureşanul munceşte din greu ca să trăiască de azi pe mâine, în profitul exclusiv al Jidanului. Banul primit ca simbrie de la Jidan se întoarce în buzunarul aceluiaşi stăpân sub forma de plată a hranei şi a băuturii, consumată la cantina exploatatorului forestier.

Populaţia românească nu numai că nu se bucură de bogăţia lemnului, dar este lipsită şi de venitul păşunelor.

In adevăr, reforma agrară s'a întocmit şi executat în aşa fel, că astă-zi Jidanii stăpânesc 80% din marea proprietate, şi 67% din mica proprietate (între 30 şi 100 jugăre cadastrale). De aici rezultă că posesorii turmelor de oi, ne având păşune nici proprie nici comunală de cât în mod cu totul insuficient, sunt constrânşi a-şi păşuna oile pe munţii Jidanilor. In ce condiţii? Inţelege ori-cine, cari pot fi condiţiile dictate de cel mai murdar cămătar şi spoliator al istoriei unui biet ţăran, analfabet, legat prin tradiţie seculară, de glia strămoşească, sărac lipit pământului şi deci împins de aspra necesitate să primească ori-ce condiţie spre a nu rămâne cu turma în ogradă. Te rog să afli cuprinsul înţelegerii, domnule cititor: *Jidanul îi acordă păşunatul şi îi ia în schimb lâna oilor, brânza şi o parte din miei.* Şi pentru ca să poată controla produsul turmei, se aşează la stână sus la munte, de când se mulg oile până se înţarcă. El este stăpânul stânei. Bietul posesor de oi le creşte pe riscul, cu cheltuelile lui, pentru ca Jidanul să le tundă, să le mulgă să le ia, cu un cuvânt consacrat în graiul păstoresc, să le ia toată „dulceaţa".

Mă abţin dela ori-ce comentar. Dar, Dnule cititor, te întreb pe Dta: ai suflet în care mai svâcneşte simţul dreptăţii şi al naţiei, ori ai ajuns o bucată de lemn, făţuită de Jidani?

Rămâne stabilit, că din bogăţia pădurilor Maramureşanul nu are de cât securea şi ţapina, puse în serviciul veneticilor; din frăgezimea păşunelor nu are de cât grija şi paza oilor, tunse şi mulse de aceiaşi venetici.

Să mergem mai departe. Să-l cercetăm în satul lui, cum trăeşte urmaşul fondatorilor de neam românesc în Moldova evului mediu.

In Maramureş nu se produc mai multe bucate decât pentru hrana populaţiei pe timp de 3 luni. Prosperitatea satelor depinzând de venitul munţilor, rezultă de aici că aceia cari se bucură de bogăţia pădurilor

1) A se vedea raportul consilierului agricol din Sighet, dl. I. Bergheanu.

şi a păşunelor trăesc în belşug la sat; cei cari nu au nimic din acea bogăţie decât sudoarea feţii, mor de foame la sat. In prima categorie sunt veneticii: Jidanii; în a doua sunt locuitorii autohtoni: Românii.

Intr'adevăr, cine trece printr'o comună rurală va observa imediat că toate casele mai bune, înstărite, aşezate dealungul drumului de ţară sau în centrul satului aparţin Jidanilor; toate locuinţele sărăcăcioase, murdare respirând suferinţa, întunericul, viţiul şi resemnarea celui condamnat prin mizerie fisiologică la moarte prematură toate aceste locuinţe împinse, prin forţa economică a adversarului iudaic, departe către fundul satului şi în spre văgăuni, aparţin bieţilor Români. Această situaţie o vede ori cine se bucură de lumina ochilor. Dar cine cercetează de mai aproape, va afla că şi în casele româneşti, de multe ori, nu mai este stăpân Românul ci Jidanul, care prin drept de creditor hipotecar, neplătit, s'a aşezat în locuinţa Maramureşanului; iar pe acesta l'a evacuat trimeţându-l la grajd să doarmă cu vitele până îl va ajunge somnul de veci. După moartea lui, urmaşii săi neavând nici un drept la casă, şi ne mai putând beneficia nici de graţia de a vieţui în grajd, ca nenorocitul lor părinte, iau toiagul pribegiei, lăsând căminul strămoşesc în necontestata stăpânire a Jidanului.

Până să se efectueze total această deposedare rurală, care schimbă zilnic aspectul etnic al judeţului, cea mai cumplită sărăcie domneşte în sate din lipsa de cereale. Procurarea alimentelor şi punerea lor în circulaţie, bine-înţeles că o fac fii neamului, care a pus în circulaţie, secătuindu-le, toate bogăţiile popoarelor, o face Jidanul exploatând trebuinţele celor flămânzi şi scumpind viaţa în mod insuportabil. Ei au pe mână tot mecanismul vieţii economice: au deci şi băncile, cari acordă credite ţăranilor români în următoarele condiţii: să le plătească ca dobândă *20 lei pe săptămână la mia de lei împrumutaţi*, ceia ce face într'un an 1040 lei dobândă la 1000 capital împrumutat, şi pe lângă aceasta să le mai *ierneze gratuit* şi vitele, pe care Jidanii le îngraşă din avutul altuia spre a le vinde pe cont propriu.

Dacă Românul din Maramureş duce lipsa hranei zilnice, este însă din belşug adăpat cu alcoolul jidovesc: o mixtură din cele mai periculoase pentru sănătatea încoştientului consumător. Când s'ar găsi un prefect energic, care să aplice legea sanitară cu privire la debitul băuturilor spirtoase, ar închide 90% din cârciumile Jidanilor, cari punând în spirt toate ingredientele vătămătoare, nu numai că îmbată imediat pe client dar îi aduce progresivă degenerare fizică. In satul Negreşti la 4000 de locuitori sunt 40 de cârciumi ţinute de Jidani, adică de 10 ori mai mult de cât prevedea prea moderatul, timidul proect de lege V. Brătianu asupra băuturilor spirtoase, care proect zace şi astă-zi în cartoanele Camerii, din Iunie 1925. Am dat un singur exemplu. Adevărata situaţie generală se prezintă însă altfel, recunoscută de toată lumea din Maramureş şi anume: *ori-ce casă jidovească este o cârciumă clandestină*; ori-ce Jidan, ori-care i-ar fi ocupaţia, este şi vânzător prin contrabandă de spirt pentru consumaţia ţăranului român.

Dar cârciuma nu este numai localul unde bietul Român îşi goleşte punga, îşi strică sănătatea şi îşi bea minţile, cârciuma ţinută de Jidani este şi tribuna unde veneticul din Galiţia face autohtonului educaţia civică: acolo duşmanul ascuns al organizaţiei de stat românesc şopteşte bietului consumător în stare de ebrietate, că judecătorul vinde dreptatea pe bani, că jandarmul primeşte mită, că deputaţii şi prefecţii fac afaceri, şi se îmbogăţesc pe spinarea poporului, că miniştrii fură, că întreţinerea armatei sporeşte birurile pe cari tot ţăranul le plăteşte; că totul este putred în România, că totul trebue schimbat, dărâmat, smuls din rădăcini şi că o vreme mai bună va veni când se va introduce comunismul şi la noi ca în Rusia sovietică.

Ori-ce cârciumar Jidan reprezintă un propagandist, care tinde să îngroape prestigiul autorităţii româneşti şi un fervent propăvăduitor al comunismului, cu intenţia precisă de a desolidariza, de a înstreina populaţia rurală de clasa conducătorilor acestei ţări. Este o veche tactică, mărturisită în „Protocoale".

La sate elementul românesc mai aminteşte o Românie, gata să expire în acest colţ de ţară sub apăsarea şi exploatarea jidovească; dar încă nu s'au stins cu totul vestigiile naţionalităţii noastre, mai stau mărturie: graiul strămoşesc, arta populară, manifestată în stilul pitoresc şi original al bisericuţilor şi locuinţelor de lemn, în îndeletnicirile casnice ale femeilor. La oraşe, la târguri totu-i negru de Jidani; ici şi colo se arată doar insignele româneşti ale autorităţilor civile şi militare. Acolo, la oraşe, pulsează o viaţă streină, nu indiferentă faţă de soarta ţării, în care înfloreşte, ci o viaţă străbătută de curente duşmănoase şi subversive.

Faţă de această situaţie autorităţile locale sunt mai prejos de cea mai moderată aşteptare, în ce priveşte o îmbunătăţire în viaţa tot mai necăjită a Românilor străini în ţara lor. Pentru consideraţii ticăloase ale politicii de partid, judeţul a fost dat pe mâna politicianilor renegaţi sau lipsiţi de ori-ce altă grijă, de de cât aceia de a se îmbogăţi în conivenţă cu Jidanii din avutul strămoşesc al locuitorului de baştină. Legea reformei agrare s'a aplicat atât de nedrept şi de vitreg, în paguba acelora cărora li-se datora o largă reparaţiune istorică şi naţională, în cât pretutindeni a stîrnit nemulţumiri profunde şi indignare. Jidovii şi câteva familii româneşti jidovite, au profitat din belşug, rămânând cu moşii neexpropriate în proporţia mai sus arătată; iar pentru bieţii Români, crescători de oi, nu s'au înfiinţat nici cel puţin păşune comunală. La aplicarea legii nu a domnit în cea mai slabă măsură gândul de a înstări elementul autohton, cum stă la baza legii, ci s'a strecurat meschinul interes personal înaintea căruia, susţinut de puternicii zilei şi aurul jidovesc, legea s'a încovoiat, s'a frânt şi s'a călcat cu neruşinare.

In Maramureş, de altfel, nu se aplică legile Regatului român. Dacă nu s'a putut aplica o lege de importanţă vitală pentru întronarea în vechi drepturi şi propăşirea moştenilor lui Dragoş-Vodă, cum a fost legea agrară; este o naivitate, să credem că se aplică vre-o lege cu un conţinut de o însemnătate mai măruntă.

In Maramureş nu se aplică nicăeri legea repausului duminical; autorităţile găsesc o mie şi una de motive spre a scuti de aceasta oprelişte pe cârciumarul jidan de la sate şi pe negustorul din târgurile şi oraşele complet şi exclusiv jidovite din basinul superior al Tisei; şi mă întreb, cum oare ar putea fi altfel, când din funcţionarii publici 40% sunt Jidani, iar restul stau sub teroarea plutocraţiei jidoveşti, care face senatori, deputaţi, prefecţi, primari, notari, comandanţi de jandarmi aşa cum îi dictează interesul de a promova prosperitatea fiilor lui Israel şi a împinge tot mai adâ spre sărăcie şi neputinţă tot ce es

element românesc.

Această afirmaţie nu este o exagerare; *nu* domnul meu, ci se desprinde clar din felul cum se desvoltă viaţa politică în localitate şi anume: când în Maramureş trăesc astă-zi atâţi Jidani, câţi Români; şi Jidanii au bogăţia şi toate drepturile publice, înţelege ori-cine că partidele noastre politice, cari umblă după voturi în primul rând, vor menaja, vor susţine chiar interesele Jidanilor cari nu numai că cumpănesc ca număr pe Români, dar îi stăpânesc pe aceştia prin dependenţa economică în care i-a înjugat.

Lucrând altfel partidul de la guvern, cu greu Maramureşul ar da deputaţi guvernamentali.

Când rare ori, în mod cu totul excepţional, la câte un deţinător din puterea statului se mai trezeşte simţul dreptăţii ori al iubirii de neam şi voeşte să facă câtuşi de puţin bine şi pentru bietul Român, atunci întâlneşte sau influenţa politică protivnică pusă în mişcare de tabăra jidovească sau zădărnicirea prin corupţie a măsurei luate. Un caz care destăinueşte în mod eloquent, cu câtă plecăciune servilă lucrează administraţia din Maramureş după interesele sau după placul populaţiei jidoveşti, ni-l referă Dl. Dr. Vasile Filipciuc din Vişeul de sus, căruia îi mulţumim pe această cale pentru articolele 1) trimese revistei noastre, având darul de a pune în lumină deplină, printr'o documentaţie amănunţită întreaga mizerie economică, politică şi culturală ce bântue populaţia românească. Reproduc textual faptul comunicat de distinsul publicist în articolul, intitulat *„Problema evrească în Maramureş“* apărut în *Infrăţirea românească* din 1 Aprilie 1926.

*„Când şi-a măritat fata rabinul Teitelbaum din Sighet s'au lăsat 10.000 Evrei fără paşaport să vină din Galiţia şi Ceho-Slovacia; la fel la moartea lui Teitelbaum s'a deschis frontiera. Dar în schimb pelerinii români de peste Tisa au fost opriţi să vină la Mănăstirea Moisei să asculte povaţa Episcopului“.*

După acest fapt judecă, Domnule cititor, cum vrei Dta administraţia pretinsă românească din Maramureş; te rog numai un singur lucru: adu-ţi aminte că eşti Român!

Pentru cine mai voeşte să afle fapte, cari desvălue sufletul Jidanului din basinul superior al Tisei pentru instituţiile statului român, îi aduc la cunoştinţă că la Consiliul de răsboiu din Cluj s'a deschis un proces contra unei bande din Jidanii din comuna Remetea, cari au atacat cu pietre localul şcoalei unde funcţionează un învăţător român, însufleţit de simţul datoriei.

Astă-zi în Maramureş domneşte atâta frică de Jidani, cari ţin în ghiarele lor de vampiri viaţa populaţiei autohtone şi frânele oculte ale conducerii locale, în cât în procese, în cari există dovezi sdrobitoare contra lor, martorii români nu îndrăsnesc să facă depoziţia conform adevărului, pentru a nu se expune la urmările răsbunării iudaice.

Răsbunarea a mers aşa departe sub regimul unguresc, în cât un judecător dela tribunalul din Sighet, care a rostit o sentinţă contra intereselor jidoveşti, a dispărut fără urmă.

De la întronarea domniei româneşti puterea Jidanilor *creşte* prin părtinirea ce li s'a făcut cu aplicarea legii agrare; *creşte* prin favorizarea de care se bucură din partea tuturor partidelor cari au venit la putere; *creşte* prin acapararea tuturor isvoarelor de bogăţie, în care intră nu numai resursele naturii ci şi braţele autohtonilor; *creşte* prin stăpânirea de fapt a organelor administrative, creiând ast-fel o atmosferă de ocultă teroare, în care populaţia românească se simte, fără nădejde de îndreptare, oropsită, robită şi streină în ţara strămoşilor ei.

Această situaţie dăinueşte astă-zi în România Mare; pe când Jidanii sub ochii noştri continuă a intensifica mijloacele de distrugere sistematică a elementului românesc din Maramureş. Pe drumurile Românie mari se văd cete de bărbaţi din ţinutul lui Dragoş-Vodă, cari ne mai putând trăi în casa părintească, în comună, în plasă, în judeţul cotropit de Jidan, de tovarăşul de afaceri şi de luptă electorală al politicianului român (liberal, averescan, ţărănist, iorghist), şi-au luat traista, în băţ şi pribegind umblă bătând la toate porţile pentru ca, prin o muncă de robi, să-şi agonisească hrana zilnică. După cum în antichitate erau pieţe de sclavi, de unde capitaliştii îşi cumpărau braţele de muncă servilă, tot ast-fel Maramureşul oferă astă-zi indivizi, desrădăcinaţi din locul de baştină, gata să lucreze ori unde şi în ori-ce condiţii pentru o bucăţică de pâine. Această mizerie şi ruşine pentru un stat, care are menirea să joace un rol preponderent în basimul Dunării de jos, este opera cotropirii jidoveşti.

Faţă de atare calamitate deputaţii Maramureşului tac de 7 ani cu diplomaţie!

Iată cum îşi fac datoria aşa zişii mandatari ai naţiunii.

*I. C. Cătuneanu.*

1. vezi art: *„Cui a folosit reforma agrară“ Arătarea proporţiei jidoveşti cu cifre oficiale. Corupţia jidovească. Infrăţirea românească* din 1 Martie 1925;
vezi art: *Slugile Jidanilor. Cine apără pe jefuitori. Debandada de la frontieră. Să înceteze nepotismul politic. Infrăţirea românească* din 15 Martie 1925;
vezi art: *Visoi Papp Simon. Cum a fost jefuit elementul românesc din Maramureş. Jidanii şi cozile de topor. Infrăţirea româneacă* din 15 Aprilie 1925;
vezi art: *Problema evreiască în Maramureş.* Infrăţirea românească, din 1 Aprilie 1926;
vezi art: *Reforma agrară în Maramureş Stăpânii munţilor şi ai judeţului. Infrăţirea românească*, din 15 Aprilie 1926;
vezi art: *Şiretenia semită Infrăţirea românească* din 15 Aprilie 1927.

## Procesul Moţilor din Răchiţele.

Neobositul luptător şi vrednicul primar *Teodor Şuşman*, din Răchiţele, jud. Cluj, ne trimite o scrisoare în care ne arată că în 21 Iunie a. c. se va desbate procesul Moţilor, cari în 22 Nov. 1923 au protestat şi au oprit tăerea pădurilor de către societăţile jidoveşti, unde găsim şi pe fruntaşul liberal Gh. Leon, prof. univ.

La acea dată, locuitorii comunei, tineri dela 7 ani în sus şi moşnegi încărunţiţi, cu sufletele pline de durere pentru *jaful* ce se făcea pe hotarul lor, — s'au strâns în faţa primăriei, de unde au pornit, acolo, unde muncitorii salariaţi ai jidovilor Tischler Mór şi Fischer, comiteau cel mai grozav dezastru al pădurilor.

In 22 Nov. 1923, dupăce toate intervenţiile pela comitetul agrar alui Constantinescu Porcu, călăul Moţilor, au fost zadarnice, Moţii au recurs la singurul mijloc care le-a mai rămas. Au uzat de forţă, împiedecând tăerea mai departe a pădurilor.

Şi pentrucă au avut „îndrăsneala“ de a protesta, au fost bătuţi şi aruncaţi în beciuri reci şi întunecoase.

Tribunalul prezidat de d. *Petrovan*, desigur va cerceta mobilul faptei lor şi va arăta dacă aceşti oropsiţi locuitori au sau nu dreptul să-şi apere existenţa şi să asigure viitorul copiilor lor.

Apărarea Moţilor o va face neobositul luptător, d. *Dr. Amos Francu*, care va arăta şi de astă dată situaţia de netolerat în care se găsesc Românii din aceste ţinuturi din cauza exploatării sălbatice a societăţilor jidoveşti.

# Ravagiile alcoolului

## Ca în oraşul şi judeţul Turda — nicăiri

Firul Ariadnei ne-ar putea conduce în labirintul afacerilor mari şi mici. Dar în Turda încă nu s'a ivit *nici* un Teseu. Şi Ariadna cu atât mai puţin. Cine ar putea avea în România Mare, firul Ariadnei şi cine ar fi Teseul român, care să cureţe grajdul unde minoritarul, consumator al forţelor, al sevei vieţei noastre naţionale, în loc de nimicire, de a fi omorât într'o clipă, prosperează, se îngraşe pe socoteala existenţei noastre naţionale? Consiliul salubrităţii şi mai mult, administraţiile noastre financiare, dacă de fapt nu alimentează Minotaurul, ne face impresia indiscutabilă, că-l lasă să trăiască, spre ruina Neamului nostru.

Dovadă! *Evreul Printz*, nu e rudă cu atentatorul Princip, care incidental ar fi provocat răsboiul mondial.

Printz-ul nostru din Turda, având spelunca, îngrămădită cu zeci de butoaie de spirt în mijlocul pieţei lui Mihaiu Viteazul — ce scandal — nu curmă viaţa nici unui principe sau regent cu ecrazit, dinamită sau bombe.

El stă liniştit în magazinul său. Cu calculată răbdare jidovească, primeşte afabil pe fiecare credincios, care vine să ceară nu sângele lui Christos, ci otrava vânzătorului Iuda-rachiul, spirtul. Conştient, el atentează mai întâiu la buna stare, la banul goimilor, apoi treptat, la sărăcia şi în urmă la sănătatea celor mâncaţi, ruinaţi de alcool.

El procede metodic. El, ovreiul, îţi taie puterea gândirei, a independinţei personale.

*Fără sentinţă de Tribunal, că ai fi omorât pe cineva, porţi lanţurile robiei. Capul turbure, duce picioarele înlănţuite la dl* Printz. D-l cu caftan, Printz ţi-a făcut procesul, fără să fi avut cândva afacere cu el.

Dacă te simţi în stare să-i apelezi sentinţa — ia seama — ca să nu fii rob, înlănţuit al cârciumei lui! Atunci, lapădă-te de Satana! *In crâşma jidanului, fie la oraş, fie la sat, să nu întri, căci blăstămat vei fi de familia ta şi de întreg Neamul românesc.*

Şi iată de ce! Dintre sute de dureroase privelişti, vă aduc de pildă spelunca jidanului Printz din Turda.

Fie timp de iarnă, când janele zilei se ridică mai târziu, duiumul muncitorilor şi al unora perde vremea, intră grăbit să iee-ce! O sticlă de spirt, sau rachiu, făcut din drojdia aramei, care este un venin.

In celelalte anotimpuri se întâmplă la fel.

Dar în zilele de Sâmbătă, când este târgul de săptămână în Turda şi la care, dela răsărit şi apus vin mulţi, mulţi, este îngreţişător ce se petrece aici!

Bărbaţi, femei, fete tinere, după ce şi-au vândut fiecare: găina, cocoşul, gâsca, raţa, ouăle sau cerealele, dau năvală în localul destrăbălărei şi neavând laviţe sau scaune, se aşează pe padimentul încărcat poate de virusuri contagioase.

Acestor oaspeţi din Turda şi satele din judeţ, cărora *învăţătorii şi preoţii, ar trebui să le dee indrumări riguroase*, dl Prinţ, la ieşirea lor, asemenea trenurilor cu macaze greşite, le dă o salutare după legea lui Moisă.

Magazinul de rachiu al fraţilor în Moisă, *Marcus*, ar fi disputat recordul lui Prinţ, dacă un frate al jidanilor Marcus n'ar fi defraudat $^1/_2$ milion Lei. Frauda i-a umilit încâtva. Afacerile în minunata Românie Mare, totuşi merg bine.

*Fraţii Marcus îşi au marele deposit de beuturi spirtuoase în mijlocul Pieţei lui Mihaiu Viteazul. Chiar în frumoasa clădire a sfântei Biserici gr. catolice.*

Pe Marele dr Ioan Raţiu, prezidentul partidului naţional, ceata evreo maghiară din Turda l'au lapidat. S'a refugiat la Sibiu, unde în 1921 a şi murit. Nepotul său Dr. Aug. Raţiu, din memoria şi activitatea românului de valoare, care a fost prezidentul partidului naţional i-a cântat numai *blazonele* că este fiu de *Nemeş*. Aşa s'a întâmplat, afară de alte multe, cari nu se încadrează în aceste rânduri, că o parte din marele edificiu din Turda al Bis. gr. cat. a fost inchiriat, pentru depozit de alcooluri fraţilor jidani Marcus. Aceasta este realitatea!

Contractul este viabil. Marele Atanasiu dela Alba-Iulia, a dat mână de ajutor Inţelepţilor Sionului lui Abraham. Credeţi că pentru, consolidarea României. Câtă ruşine!

Şi traficanţii la lumina zilei, îşi poartă nasul sus! Astăzi, naţionali intransigenţi, mâne liberali şi poimâne — ştie Dzeu — poate ţărănişti moderaţi cu catechizmul III. Dar, mergem bine!

Ne facem afacerile! De Diluviu, nu ne temem nici ne ocupăm. Salutare porcilor!

*Ioan Prodan.*

SCHIŢĂ DIN ARDEAL

# Ţipătul Munţilor

Mă apropiasem de ţinta călătoriei mele. Am ajuns în sat.

*

Dimineaţa mă trezii într'o zi frumoasă de toamnă. Adierea răcoroasă mă făcu să mă scol în zori şi să ies în piaţă; era tocmai zi de târg. Lumea se şi adună 'naintea magaziilor şi prăvăliilor şi se agită din cauza marei scumpete. Un şir lung de care, înaintea cărora erau înjugaţi boii, încărcate cu bucate; ciobani cu pălării largi de pae, copii tolăniţi pe saci plini cu porumb şi grâu, femei cu traistele goale, iar în uşa magaziei un cântar alături de care se adunară perciunaţii de comercianţi la taifas, complectă tabloul trist. Mai târziu văzusem cum perciunaţii se 'mprăştie mergând fiestecare la taraba lui. Se 'ncepu târgul.

— Cu chit vinzi la mine griul, bade, se adresă un jidov uricios unui ţăran moşneag. Ţăranul cerând preţul adevărat, circumcisul încheie: asta nu ieste şheft pruntu mine şi trecu la celalt car încărcat.

— Vină, domnule, de-l ia tăt ţi-l dau pe cât ai zis, oferi acelaş moşneag produsul sudoarei sale.

— Vos hat ich gesagt... vezi, că tu dai şi pruntu atita; haidi la chintar... şi luându-şi creonul de pe blegoşata-i ureche începu să calculeze. Moşneagul luă rând pe rând sacii, îi puse alături de cântar şi desfăcu gura unui sac. Jidanul înfundându-şi mâna în grâu scoase cu un pumn şi privi grăuntele.

— Fui, ... asta e griu? La mine nu trăbă aşa griu. Du-l d'aici... nu stau di vorbă cu tini...

— Ia-l domnule, să te trăiască Dzeu, doar nu lo-i încărca iar în „cocie", cât dai pe el? — implora moşneagul.

Jidanul se făcu că n'aude şi s'apropie de celalt ţăran. Iar bietul moşneag scărpinându-se la ceafă, se uită lung la sacii săi; pe urmă, n'având ce face, se luă iar pe urma jidanului.

— Ţi-i ias, domnule aşa cum vrei, numai să te văd că-l cumperi, grăi cu jale moşneagul.

— Pe tot chit ai, dau doi mii de Lei. Bini? — Nu trebe se mai pune la chintar... Vrei?? — se tocmi jidanul.

— Vreau, ţină-te Dzeu, vreau; haide, ia-l.

Şi îngârbovitul moşneag îşi goli sacii, toţi, vre-o cincisprezece şi primi banii...

Am fugit dela acest loc cu spaimă şi scârbă.

După un timp revenisem în piaţă şi când să trec pe lângă o „şefterie" jidovească, iată, că apare moşneagul cu pletele sale cărunte, cu fruntea-i brăzdată, cu ochii-i senini şi blânzi. Eşise tocmai din prăvălie. Cum trecu pragul uşii, se opri afară îşi împropti ciomagul de părete, depuse traista încărcată de care erau legate o păreche de opinci şi privindu-şi lung negoţul începu să-l desfacă.

Mă apropiasem de el şi-l priveam din aproape.

— Tot noi îl purtăm răul, dşorule — mi se adresă cu o voce blândă, — nu ştii dta până când cu asta? Şi îndreptându-se spre mine îmi exploră faţa vrând să-mi descopere gândul. Mi-am vândut astăzi toate bucatele din ambar, ca să-mi pot cumpăra, uite, astea... şi-mi arătă traista. Până când, ce zici dşorule?

— Până când — repetasem, până nu veţi alege în Casa Ţării oameni, cari să vă vrea binele şi să vă apare trebile... i-am răspuns oftând.

— Apoi pe cine să-l alegem, — mă întrebă, — aleserăm noi pe mulţi, dar noi, să mă iertaţi, tot aceia am rămas ce-am mai fost. Spusu-ne-au s'alegem pe ăsta, ăla că e mai bun ca celalt, d'apoi din atâtea câte ne spusără, popă să fii şi nu te ştii desmetici... Toată lumea îşi bate joc de noi până şi fraţii noştrii. Nu ne mai poartă grija nimenea, ca şi cum nici n'am fi pe lume... nime, nime 'n lume!

— Nu e tocmai aşa, moşule, — vroiam să-l lămuresc, trebue să ştii c'avem mari treburi d'ale ţării...

Moşneagul lăsându-şi capul între umeri îşi încreţi fruntea ca şi cum ar cugeta adânc.

—Da bine o spui dta, răspunse cu fruntea înseninată şi privindu-mă pe sub sprinceana-i stufoasă drept în ochi, dar ce ţară o fi şi asta, căci acum nu ştiu a câte oară tot aud de ţară şi că noi ar fi să fim ţara şi de când, cum e vorba, suntem stăpâni pe grijile noastre noi nu mai ştim de suntem stăpâni sau tot slugi... Dacă ar fi aşa, că noi să fim ţara, de ce atunci nu se vede şi de grijile noastre?

— Pentrucă mai avem treburi neisprăvite cu duşmanii...

In jurul nostru s'au adunat mai mulţi ţărani cari, toţi, aprobau cuvintele moşneagului.

— Asta o zici, dta! răspunse cu accent bătrânul. — Bine, bine, continuă, nici n'am nimic de zis, dar decând cu războiul, tot cu duşmanii avem treabă şi cu noi nici într'un chip... Nu vezi dta, că vitele noastre ne pier de foame, pentrucă n'au păşune; grofii, tăt grofi au rămas, ba ne mai veniră şi de cei noui... ba, mai aşteaptă să-i şi alegem deputaţi în „Permament".

— Dar, aşa ştiu, îl întrerupsei, vi s'a dat pământ prin reforma agrară.

— Noa, noa, nu zic că nu, Dzeu să-i trăiască că or făcut bine, dar uite ce e dşorule, noi facem şi astăzi corvoadă pentru un loc de ogor, pentru o breazdă, pentrucă alea ce ni-le deteră nu-s bune de nimic. Nici nu ne plângem noi de ele, căci la ce şi cui; am mai păţit noi ca astea, şi facem toate, însă de ne-ar crede şi nouă... La mine dşorule, sărăcia joacă pe masă şi nici mălaiul nu-i acela pe care îl aşteptasem...

— Ei, fiind că e aşa, vroiam să-l dojănesc, de ce îţi vinzi bucatele la jidani şi pe nimica toată... Un sgomot surd de aprobare din partea celor ce ne încunjurau auzeam îndată.

— De ce, de ce, mesteca vorbele bătrânul, de ce, şi întorcându-se spre ceilalţi, apoi spuneţi voi dar' de ce!?...

Cu această întrebare i-am pus pe gânduri.

— Vi-o spun eu, vroiam să-i ajut, pentrucă n'aveţi magazii proprii, cooperative de magazinaj, de unde să vindeţi voi şi să cumpăraţi tot voi, ca să n'ajungă bucatele voastre, dar, pe mâini murdare, cari să v'o fure şi pâinea din gură... Cooperative, fraţilor, căci numai Cooperativele vă pot salva...

— Apoi noi s'o 'ncepem, dşorule, auzeam un glas, să vie cineva s'o 'nceapă, să ne înveţe, c'apoi când vom şti, le vom face şi singuri. Alt murmur însoţea cuvintele rostite. Da, să vie cine-va, să ne înveţe, strigau toţi.

— Asta n'o să mai facem noi, intrerupse bătrânul după anumită tăcere, fac-o tinerii, noi bătrânii aşa ne-am învăţat: să cumperi dela jidov şi să vinzi la jidov, d'aia ne-o şi bătut Dzeu, de am rămas tot săraci...

— Fi-va şi mai bine, moşule, tineretul va veni pe cale bună, va face tot ce e bine şi atunci numai bine va fi. Numai răbdare...

— Aşa crezi Dta? Hm, ai dreptate, răbdare şi iar răbdare...

— Numai să isprăvim cu duşmanii...

— ...Cu duşmanii? Dar cu prietenii când? căci nici nu ne mai putem feri de ei... De când şi noi cu un petec de pământ, apoi ne vin ca ploaia, ba să le dăm asta, aia, că „numai de astădată" iar noi, le facem c'aşa cere buna rânduială ş'apoi ne făgăduesc marea cu sarea şi când pe urmă ca 'n palmă!

— Nu trebue să-i credeţi...

— Atunci dar cui să-i crezi, cui, spune şi dta, cui... prietenului sau duşmanului?

— Copiilor dtale...

— Copiilor, hm, copiilor, — nici lor, dşorule, nici lor; nu vezi jandarmii, copiii noştri, căci să iertaţi, tăţi-s din opincă crescuţi, nu vezi cum ne batjocoresc, ne bat pentru ori şi ce... apoi să le crezi şi copiilor, ha?! Una ţi-o spun, dşorule şi să le spui şi domnilor pe unde îi merge dta, — aici mi-se aplecă confident la ureche — că noi nu mai aşteptăm; de nu ne-or face dreptate apoi...

— Asta una nu, trăsării deodată, căci l-am înţăles, una ca asta să nu faceţi moşule, ar fi cel mai mare păcat...

— Asta să nu ne-o spui noauă, dşorule... şi agăţându-şi traista de umeri, plecase privind mereu îndărăt şi dând semnificativ şi ameninţător din cap. Pe faţă-i ceteam deciziva-i hotărîre; îl urmăream privindu-l până dispăru în mulţime.

Oamenii din juru-mi se răsfirară după ce fui salutat cuviincios, iar eu stătui multă vreme aşa fără să mă mişc şi parc'ă tot mai vedeam faţa hotărîtă şi privirea schinteetoare a acestui fiu al Munţilor.

Simţeam atunci cele mai cumplite remuşcări, mi-era ruşine de mine însu-mi, de laşitatea noastră, dar eram şi mândru de acest român moşneag. Inţelepciunea sa îmi lăsă răvaşe adânci, neperitoare în suflet. Pe faţă începură să-mi curgă lacrămi, iar în vine simţeam clocotind vijelios sîngele; semne ale durerii şi revoltei şi'n neputinţă-mi cumpănind cele auzite dela acest vrednic sol al Mun-

ţilor, conştiinţa-mi par'că striga gemând: Are dreptate, are dreptate, iar din depărtare corul puternic al naturei însoţit de basul greu al Munţilor par'că cânta să s'audă peste mări şi ţări... Jidanii ne sugrumă naţiunea, ş'avutul Ţării noastre 'l iăfuesc...

*Pompiliu Puticiu,*
Arad, avocat stagiar.

# Intre vorbe şi fapte

Nu încercăm aici stabilirea unui bilanţ. Ar fi prea lung, totuşi cititorul tînăr îşi aduce aminte de profetul momentului, de omul ce se încadra cu mult meşteşug într'o lumină providenţială, ţinând conferinţa de la Cluj despre *Ideia naţională;* şi acelaşi cititor se întreabă astăzi ce a făcut cu aplicarea ideii naţionale acela, care a fost chemat ca Ministru de interne să-i dea un început de executare. *Ce a făcut într'un an de guvernare Dl Octavian Goga pentru realizarea programului cu care a entuziasmat şi ameţit sufletul tineretului?*

Să precizăm un singur punct.

A recunoscut de la tribuna Parlamentului că trăesc în Maramureş, proaspăt sosiţi, 70000 de Jidani, cari după nici un text de lege *nu au dreptul* să se bucure de ospitatitatea ţării noastre. Ce a făcut cu ei?

Inspectorul său administrativ, *Generalul Polisu,* a stabilit că în oraşele de pe marginea apuseană a ţării s'au pripăşit în ţară 120000 (una sută două zeci de mii) de indesirabili fără nici un rost.

Ce a făcut Dl Ministru de Interne cu această scursură iudaică?

Ministrul României la Berna, Dl *Petrescu-Comnen,* a recunoscut într'un banchet dat ziariştilor internaţionali, că România este atât de ospitalieră, încât a permis să se refugieze de dincolo de Nistru „peste 200000 (două sute de mii) refugiaţi ucrainieni" adică Jidani, fugiţi de frica progromurilor, cari se apropie.

| | | |
|---|---|---|
| Să adunăm: | 70,000 | Jidani în Mamureş |
| | 120,000 | Jidani intraţi pe la marginea apuseană a ţării |
| | 200.000 | Jidani veniţi de peste Nistru |
| Total | **390,000** | Jidani, recunoscuţi de organele noastre oficiale. |

Il întrebăm pe protagonistul *Ideii naţionale:* ce a făcut cu această gloată enormă de venetici?

Nu am auzit că ar fi trimes peste graniţă pe nici unul dintre ei. Aşa ai apărat, Dta Dle Goga, soliditatea etnică a a neamului nostru?

*Unde este acordul între vorbe şi fapte?* Şi astăzi mai îndrăsneşti să te prezinţi înaintea publicului, cu speranţa că prin magia verbului vei mai înfierbânta capul tinerimei? Iţi faci iluzii, Domnul meu.

Lumea te cunoaşte. Eşti politicianul fără scupule umblând să-ţi refaci virginitatea politică din avântul şi sufletul neprihănit al unui tineret, care nu se mai lasă înşelat a doua oară.

Intre sonoritatea vorbelor şi absenţa faptelor făgăduite, stă astăzi jalnică şi pustie caricatura politică a lui Octavian Goga.

*Infrăţirea Românească.*

# Trăncănelile dela Budapesta

Vechii noştri stăpâni în loc să caute şi să sprijinească o apropiere de cercurile româneşti, — apropiere care lear putea aduce reale servicii, — cramponându-se de înmormântata tradiţie, continuă a ne jigni şi a face imposibilă orice atmosferă prietenoasă. Ungurii — între cari cei mai mulţi dintre acei „cari se deşteaptă" — intreţin cu o revoltătoare uşurinţă campania de defăimare a Statului român în ţara vecină.

Armele folosite la Budapesta împotriva noastră nu sunt selecţionate; tacita incurajare a cercurilor responzabile în multe împrejurări este semnificativă. Procesul duşmăniei atât de călduros susţinut nu ne îngrijorează de loc şi nu e de natură a ne face să căutăm argumente cari să răspundă calomniilor ce ni se adresează.

Problema astfel pusă n'ar merita să fie relevată decât cel mult ca un document al timpului, Că un André Ott prin cartea „Incurcătura Infernală" mai adaugă la adresa românilor o sumedenie de calomnii de cea mai infectă speţă n'are importanţă. Adevărul vorbind, era de datoria conducătorilor treburilor publice din Ungaria, în treacăt, să desavueze asemenea manopere cari nu folosesc cu nimic Ungurilor; n'au făcut-o, nu-i nici o pagubă. Un burete distrugător mai mult sau mai puţin pe tulpina unui arbore n'are importanţă din momentul ce arborele e atăcat de mai mult şi de mai mulţi bureţi. Edificiul României întregite de azi are temelii solide, clădite cu multe străduinţi şi asemenea trăncăneli nu-l primejduesc.

In toiul acestei campanii fără nici un rost practic, s'au desprins câţiva oameni mai clar văzători ai situaţiei şi mai realişti cari au înţeles că alimentarea duşmăniei între poporul român şi maghiar departe de a aduce servicii naţiunei maghiare este deadreptul păgubitoare. Aceştia la rândul lor au iniţiat o politică care să îndulcească raporturile; fireşte presa dela Budapesta s'a grăbit să-i readucă la tăcere. N'am câştigat nici pe urma taberei duşmane, cum nu puteam câştiga nici pe urma celei zisă amică, sau mai precis spus, impăciuitoare. Nu noi suntem aceia cari am putea gâştiga din asemenea imprejurări şi nu e treaba noastră să ne interesăm de soartea altora, mai ales când aceştia ţin morţiş să se lupte cu morile de vânt.

Naţiunea română şi-a lămurit de mult raporturile cu asupritorii de eri şi recapitularea faptelor o socotim de prisos. Că România ocroteşte un număr de Maghiari nu suntem noi de vină; că aspiraţiile Statului român nu sunt aceleaşi cu ale celui ungar deasemenea nu ni-se poate imputa. Noi când am îndurat jugul dominaţiei maghiare n'am cerut decât libertate în cadrele legilor democratice şi egală îndreptăţire în gestiunea Statului, lucruri cari ne-au fost refuzate pe toate căile cu un adaus de înăsprire a situaţiei de iobagi. Nu acelaş tratament se aplică compatrioţilor unguri cari trăesc pe picior de egalitate cu noi, ei se bucură dela început în ţara românească de drepturi equivalente cu drepturile acordate minorităţilor în toate Statele lumii civilizate, poate chiar şi mai mult. Prin urmare nemulţumirile ca şi neindreptăţirile inventate, constituite prilejuri de bârfire a Statului Român, trăesc numai în *mintea bolnavă a politicianilor cari în modul acesta îşi justifică existenţa parazitară* şi hotărât lucru numai păgubitoare naţiunei maghiare.

Cercurile oficiale din Ungaria cari sunt responzabile de acţiunile cetăţenilor maghiari şi de atmosfera ce creiază în România fraţilor lor ar fi de dorit, în interesul chiar numai a

maghiarilor, să facă să înceteze înjuriile la adresa noastră. Noi altfel suntem obişnuiţi cu asemenea procedeuri ; ele nu ne impresionează şi nu noi vom fi aceia cari vom avea de regretat.

Nedreptatea istorică indreptată fiind noi o socotim ca un act consumat de mult. Ostilitatea a încetat atunci şi trecerea la raporturi de bune relaţii intre naţiunea română şi cea maghiară ar pacifica spiritele şi ar aduce în primul rând populaţiei maghiare liniştea necesară pentru a se reface de pierderile suferite în răsboi pentru a păşi pe calea progresului.

Mărturisim că nu facem aceste constatări bucuroşi ; am dori ca Ungaria să revină la realitate şi să ne dea prilejul a constata că nu aţâţă în contra noastră, prilej care va face ca naţiunea română să privească cu o desăvârşită prietenie pe maghiarii din mijlocul nostru. Repetăm, acest lucru, nu-i în interesul nostru cât e în interesul lor. Altfel, Ungaria va trebui, să ţină seama de faptul că vitalitatea Statului român se reazimă pe suferinţele sfârşite de numai câţiva ani şi cari sunt o chezăşie pentru viitor. Nimeni şi prin nimic nu va putea opri desvoltarea normală a României conform cu năzuinţele ei şi intre graniţele vechi fixate. Orice incercare potrivnică va fi desigur suprimată chiar in faşă.

*At. Motogna.*

# Desvelirea plăcii comemorative a studentului O. Petrovici

Au trecut opt ani de zile de când studentul O. Petrovici, legionar al gărzilor naţionale din Ardeal, formate în anul 1918 pentru a rezista bandelor săcueşti, — şi-a dat viaţa în faţa băncii „Economul" din Cluj.

Studenţimea clujană a înţeles din primul moment că îi incumbă o sfântă datorie să sărbătorească memoria camaradului ei, ucis mişeleşte în cele mai grele clipe pentru soartea Românilor ardeleni.

Actualilor conducători ai Soc. acad. *„Petru Maior"*, le-a revenit cinstea de a desăvârşi aceace alţii cu opt ani înainte începuseră, fără însă poată isprăvi din cauza diferitelor piedeci ce li-se puneau.

In 5 Iunie a. c. cu concursul armatei, al autorităţilor civile şi şcolare, studenţimea clujană a dat cea mai frumoasă dovadă că ştie să-şi cinstească eroii eternizând numele aceluia care cu preţul sângelui său a apărat tricolorul român.

**Date biografice.**

Octavian Petrovici s'a născut în Toracul mic din Bănat, astăzi în Iugoslavia.

Născut în 1903, a urmat liceul unitar, învăţând în clasa V. româneşte la ora de religie cu preotul Christea. Fiind orfan a fost crescut de o mătuşă a lui, dna Elena Moldovanu din Cluj.

Dintre fraţii lui, trei şi-au sfârşit viaţa în răsboiul mondial, făcându-şi datoria cu cinste şi vrednicie.

*

Cu ocazia desvelirei plăcii comemorative, Dl. Prof. univ. *I. C. Cătuneanu,* Preşed. Regionalei L. A. N. C. din Ardeal, fiind invitat din partea centrului studenţesc, a ţinut o luminoasă cuvântare, pe care o redăm mai jos în întregime pentru a o face cunoscută tuturor cetitorilor noştri.

Iată vorbirea :

*Onorată asistenţă,*

Nici o solemnitate nu înalţă mai mult spiritul public, făcându-i educaţia, decât aceia prin care se cultivă *simţul datoriei morale.*

Nici o faptă nu onorează mai mult pe autori, decât aceia care prăznuieşte memoria celor ieşiţi cu nimbul de eroi din frământarea vieţii.

Centrul studenţesc „Petru Maior" se prezintă astăzi înaintea publicului clujan cu un titlu de nobleţă sufletească, urmată de lauda generală, când păşeşte cu o pioasă demnitate şi adâncă reculegere la punerea plăcii comemorative, întru amintirea aceluia, care în scurta lui viaţă a purtat numele de *Octavian Petrovici.*

Insemnătatea vieţii omului nu se judecă după numărul anilor, ci după săvârşirea faptelor în legătură cu interesele superioare ale neamului, căruia i-a aparţinut. Studentul Petrovici a murit aici în 19 Decembrie 1919, asasinat mişeleşte de o bandă de Secui, în clipa măreaţă, decisivă pentru neamul nostru, când se prăbuşea în neputinţă un regim milenar de asuprire spre a face loc stăpânirii româneşti pe aceste plaiuri.

Printr'o adâncă pătrundere a necesităţii momentului, el a simţit urmând impulsul instinctului naţional, că trebue să aducă jertfa supremă spre a ajuta la înfăptuirea domniei româneşti. A murit cu arma în mână, apărând comandamentul gărzilor naţionale, organizate de neobositul luptător Amos Francu, a murit cu ochii în zare aşteptând cu înfrigurare sosirea armatei române. Nu s'a împlinit o săptămână de la moartea lui şi oastea Regelui Ferdinand Desrobitorul întra pentru a rămâne pe vecie în Clujul impilării trecute.

Din sacrificiul vieţii lui se desprind învăţăminte şi norme de conduită, pentru aceia cari au avut nobila iniţiativă de a-i slăvi memoria.

*Tineretul universitar reprezintă la momente istorice mai mult decât setea de învăţătură a societăţii ce se formează : reprezintă şi voinţa dârză a naţiunii de a trăi stăpână în casa ei şi a impune această voinţă spre a înlătura obstacolele ce-i stau în cale, atunci când atotputernicii zilei pentru motive de măruntă oportunitate caută a le ocoli*

*Sunt vremuri, când, tinerimea pe lângă chemarea de a fi studioasă mai are şi datoria de a fi luptătoare.*

In viaţa neamului nostru, la marile răspântii ale istoriei, tineretul a desfundat cu genială intuiţie străvechile porţi ruginite, ce ţineau închisă calea viitorului. Nici unul din fruntaşii revoluţiei dela 1848, nici din Moldova, nici din Muntenia, nici din Ardeal nu trecuse vârsta de 30 de ani. Şi toţi aceia, cari pe atunci erau socotiţi drept capete înfierbântate, au cules la etatea maturităţii, ca oameni de conducere, roadele politice ale faptei lor din tinereţe.

Dacă Avram Iancu n'a avut această satisfacţie din cauza împrejurărilor vitrege din fosta monarchie, nu înseamnă că fapta lui nu a rodit din belşug; i-au cules fructele la Alba-Iulia fericiţii urmaşi, în ziua de 1 Decembrie 1918.

*Asemenea vremuri când tinerimea studioasă trebue să fie şi luptătoare, trăeşte studenţimea în zilele noastre.*

De pe urma lui Octavian Petrovici *a rămas un testament scris cu litere de sânge, pentru cei ce simt în ei îndemnul nobil de a-şi face datoria către Patrie. Le-a lăsat poruncă să stea în aceiaşi tabără mobilizaţi sufleteşte, să lupte pe căi legale spre a desvolta la maximum şi optimum puterile naţiunii mai ales acuma, când curente streine, susţinute de imigranţi parazitari şi duşmănoşi fiinţei noastre etnice, împiedecă propăşirea normală a neamului întregit*

Inaintea acestei plăci comemorative să facem legământul solemn, că ne vom inspira din jertfa lui în lupta pentru ridicarea poporului român la postul de indiscutabilă întâietate, ce i se cuvine pe pământul strămoşesc.

*Liga Apărării Naţionale Creştine, făurindu-şi un program politic pentru realizarea acestui ideal,* mulţumeşte prin glasul meu centrului studenţesc „Petru Maior", pentru-că i-a dat prilejul să lămurească învăţămintele ce ce desprind din fapta lui Octavian Petrovici, care ne-a părăsit în plină adolescenţă încununat cu nimbul de eroi.

După aceasta, în frumoase cuvinte, dl rector al Universităţii, a arătat că studentul Petrovici este un martir, un mucenic al neamului românesc şi studenţimea de azi ar trebui să ia pildă şi să se inspire din sacrificiul aceluia a cărui memorie o cinstim astăzi.

A mai vorbit d. căp. invalid Gh. Beleuţă, care istoriseşte toate împrejurările în cari a fost ucis stud. Petrovici.

De încheiere, a vorbit d. Dumitru Ivan, preşedintele Soc. acad „Petru Maior" a cărui vorbire o redăm iarăş mai jos:

*Onorată asistenţă,*

O zi de sărbătoare este întotdeauna un prilej de primenire sufletească.

La serbarea amintirii lui Octavian Petrovici, am venit să ne reculegem şi să desprindem o învăţătură:

In timpul când o împărăţie cu regat legate prin pajura vulturului bicefal al Habsburgilor şi prin complicitatea criminală de-a sufoca sentimentul naţional din sufletul popoarelor pe cari le-a robit în decursul vremurilor, în timpul când acest colos a început să trosnească în temeliile artificiale pe cari a fost clădit, poporul românesc din Ardeal s'a ridicat într'un singur glas, *cerându-i dreptul la viaţa naţională pe care voia să şi-o trăiască împreună cu patria mamă.* Dar nu numai cu glasul, ci cu arma în mână a înţeles să-şi afirme acest drept, făcând revoluţia din 1918.

Rezistenţa ungurilor era însă dârză şi mai ales Clujul, devenit cuib al magnaţilor. Legiunile organizate de neobositul luptător dr. Amos Frâncu, au trebuit să facă o sforţare uriaşă, spre a sdrobi aceia resistenţă. *Orice luptă cere jertfe. Revoluţia Clujului l'a cerut pe Octavian Petrovici.*

Astăzi când întreaga suflare românească se bucură de libertate într'un stat românesc, *datorită sângelui vărsat de atâţia eroi martiri, studenţimea Clujului şi-a ţinut de o sfântă datorie să proslăvevscă memoria celor căzuţi din păturile ei pentru ca să-i ridice în galeria eroilor românismului.*

In aceste momente solemne, când sufletele eroilor morţi plutesc în jurul nostru, studenţimea clujană le aduce omagiul lor de recunoştinţă şi admiraţie, înfiltrându-ni-se adânc în inimi faptele lor mărete şi *facem un sfânt legămînt*, având ca martori memoria lor sacră: *că vom păstra integru cu sacrificiul vieţii noastre patrimoniul naţional lăsat de ei.*

Terminându-se vorbirile, s'a fixat pe zidul băncii „Economul" placa comemorativă cu următorul text:

*Poarta aceasta a comandamentului senatului Naţional Român din Ardeal a fost sfinţită cu sângele de martir a studentului legionar din garda Naţională Octavian Petrovici ucis de gloanţe secueşti după o luptă victorioasă dusă pentru apărarea tricolorului românesc din 19 Dec 1918.*

*Omagiul studenţimei române din Cluj, luptătorilor pentru Unire."*

Cu acestea studenţimea care a participat într'un număr impunător, s'a îndreptat în linişte către Universitate, de unde s'au risipit în cea mai frumoasă ordine. *Rep.*

# Ce fac partidele politice?

## Cum sunt jefuiţi muncitorii români dela „Minele de cărbuni" din Aghireş, judeţul Cluj. — Dobânzi de 120%.

In fruntaşa comună Aghireş, judeţul Cluj, sunt aşezaţi peste 15 familii de jidani. Cu ce se ocupă aceşti jidani? am întrebat pe un ţăran din susnumita comună, care se reîntorcea acasă, cu trenul dela Cluj.

Cu ce să se ocupe mi-a răspuns ţăranul, după ce oftă adânc şi îşi şterse sudoarea de pe frunte, cu mâneca cămăşii: — cu... specula nepoate!... şi continuă:

„O mare parte din locuitorii comunei noastre şi jur se ocupă cu lucrarea în „Minele de cărbuni" din localitate, exploatate de cunoscuţii jidani Bognar şi Szántó. Cum aceşti muncitori nu primesc plata numai odată pe lună, iar omul nevoiaş nu poate aştepta până la plată, de aceia administratorii minelor în înţelegere cu jidanii din comună, eliberează muncitorilor un fel de „Bonuri". Cu acele bonuri muncitorii se prezintă la susnumiţii jidani, unde în schimbul lor primesc diferite mărfuri şi articole de consum, printre care, vorba veche:

Nu lipseşte nici odată,
Spirtul cu puţină apă...

Cu aceste bonuri, jidanii trag două câştiguri, după cum urmează:

1. Fiind că bonurile dela Minele de cărbuni nu le pot schimba numai la negustorii din Aghireş, bietul muncitor nu poate târgui cu ele din altă parte şi e silit să cumpere numai dela aceştia mărfuri de calitate proastă şi cu preţuri foarte mari.

2. După mărfurile cumpărate pe acele bonuri, negustorii îşi socotesc o dobândă de 10% (zece) pe lună, sau 120% (unasută douăzeci) pe an. Aceste bonuri pe urmă negustorii le schimbă la susnumitele Mine, pe bani gata, care bani dimpreună cu dobânda, sunt reţinuţi din plata muncitorilor.

In tot timpul povestei de mai sus, ochii ţăranului înotau în lacrimi şi din când în când, îşi strângea pumnii iar faţa-i trăda durerea sufletului. Trenul oprindu-se în gara Aghireş, ţăranul nostru se coborî, iar eu l-am petrecut cu ochii până s'a pierdut în zare, părându-mi rău că nu am mai avut timp, să ascult pe acest frate, despre mai multe isprăvuri ale „neamului ales" din comuna lor.

M'a rănit adânc în inimă, trista poveste a ţăranului, cugetându-mă la milioanele de ţărani. speculaţi fără milă pe toate terenurile, de aceste lifte păgâne. Asemenea mă mir foarte mult că *cei în drept nu iau măsuri pentru înfrânarea speculei*, ce practică aceşti perciunaţi, dela un capăt la celalalt al ţării, după cum spune şi cântecul:

„Din Arad până'n Focşani,
Nu poţi trăi, de Jidani".

Asemenea mă miră faptul, cum *partidele noastre politice sunt atât de nepăsătoare faţă de pericolul evreiesc, care sugrumă tot mai tare poporul român.* Se vede că partidele sunt prea ocupate cu alte chestiuni, sau în ele sunt mai mulţi oameni materialişti decât idealişti şi nu au timp să se ocupe şi de soartea ţăranului român, pe care *îl lasă pradă tuturor hienilor flămânde.*

E timpul ca *ţăranul român să-şi dea bine seama de clipele grele pe care le trăeşte* şi în deosebi de *viitorul negru* care-l lasă copiilor săi.

*Ioan Potra.*

## ... continuă sfidarea

Reîncepem o luptă veche pe care faptele petrecute în ultimele zile o justifică şi mai mult, obligându-ne să perseverăm în ceace am început.

E vorba de lupta împotriva aceleia care în dispreţul simţului românesc şi prin nu ştim ce împrejurări, ocupă catedra de fizică medicală la Universitatea din Cluj.

Se numeşte Irina Dienes Goetz, soţia fostului comisar al poporului în timpul stăpânirei roşii a jidanului Bela Kuhn; soţia aceluia care a prădat şi distrus biblioteci creştine, înfiinţând în locul lor pe cele jidoveşti.

Ne ocupăm de această *pripăşită* — nu ne importă că din Ungaria sau din Rusia — pentrucă ne dăm seama de pericolul ce prezintă pătrunderea elementelor străine în cultura românească şi cu atât mai mult în fruntea unei catedre universitare.

Reîncepem lupta, pentrucă *Universitatea nu e o şcoală profesională şi nici un atelier în care studenţii să înveţe o meserie,* aşa cum învaţă croitorul sau cismarul.

Studenţii nu sunt ucenici, cari săşi facă stagiul de 3—4 ani, iar profesorii nu sunt patronii cari să se bucure de avantagiile ce le aduc aceşti ucenici — în cazul de faţă de lefurile pe cari le primesc.

De aceea studenţii nu pot fi lăsaţi pe mâna aceleia de care nimic nu-i leagă şi totul îi îndepărtează.

Intre studenţii medicinişti şi conferenţiara, Dienes Goetz, lipseşte acea legătură sufletească indispensabilă între profesor şi studenţi.

Numai aşa se pot explica agitaţiile cari stăpânesc studenţimea dela facultatea de medicină din Cluj; numai acestei cauze se datoreşte acţiunea de protestare dusă în seara zilei de 8 Iunie în localul Soc. stud. în medicină.

Intr'adevăr să fim bine înţeleşi.

Studenţii au arătat în acea şedinţă că conferenţiara (cacofonia e inevitabilă) Irina Dienes Goetz, caută să-şi răsbune asupra studenţilor.

Cauza?

Se zice — nu ştim sigur — că soţul ei a fost bătut de un grup de tineri şi dna Goetz presupune că aceşti tineri nu pot fi decât studenţi

Zilnic cere studenţilor să-i dea satisfacţie, însă studenţii — afară de o nemernică coadă de topor, care mai e şi un descalificat — n'au înţeles să-se transforme în agenţi de siguranţă şi nici în procurori pentru a descoperi pe cei „vinovaţi".

Faţă de această „nesupunere", *studenţii au fost declaraţi dela catedra universitară, bandiţi.* Aceia ce au ucis la Budapesta, acei cari neau îngropat pe fraţii noştri de vii, ciuntindu-i în cel mai oribil chip, azi în al 9-lea an de unire, declară studenţimea ceată de bandiţi.

Că ce vor fi hotărât studenţii şi cum vor înţelege ei să reacţioneze apărându-şi cinstea, îi priveşte pe ei în primul rând.

Noi înregistrăm fapte, cari nu se pot desminţi, constatăm că acesta e adevărul şi ţinem seamă de el.

Dar de un lucru ar trebui să ţină seama şi „conferenţiara" cocoţată la catedra de fizică medicală. Că, sufere creştinul, dar sufere şi el numai atât cât poate şi este şi pentru el o măsură peste care nu poate trece.

Atunci când cupa răbdării se umple ştie să şi zdrobească acea cupă în capul *secăturilor.*

Deocamdată, spre ruşinea acelui popor care s'a lăsat să i-se pună genunchiul pe gât şi pumnul în gură şi spre paguba generaţiilor cari vor intra la Fac. de medicină din Cluj, această creatură continuă să ne sfideze.

Ne crapă obrazul de ruşine, mânia am vrea să ne-o înăbuşim şi n'am vrea să isbucnească într'una din zile.

Studenţi creştini, scăpaţi pe fraţii voştri din licee de ruşinea grea pe care a trebuit s'o înduraţi doi ani dearândul.

Destul am suferit 2 ani de batjocură. *Dacă există o lege care o ţine acolo unde se află, noi nu putem admite aplicarea unor legi, cari să fie deasupra intereselor neamului.*

**I. Dp.**



# Informaţiuni & Fapte & Polemici

### Impunerile la Uioara.

Ni se aduce la cunoştinţă felul detestabil cum se fac impunerile în Uioara. *Jidanii sunt favorizaţi iar Românii sunt apăsaţi cu dările.* Să arătăm exemple.

1. Firma Kohn şi Léb, deposit de scânduri şi lemne de construcţie — care vinde anual cam 340 vagoane în valoare de circa 10½ milioane lei, şi are un beneficiu brut de cel puţin un milion de lei, este impus cu Lei 32.000. Treizeci şi două mii Lei.

2. Firma Salamon Fr. cel mai mare magazin de textile şi de modă din Uioara cu o circulaţie de minimum 10 milioane lei anual este impus numai cu 14.000 Patrusprezece mii lei.

3. In schimb Teodor Vasinca, comerciant de beuturi spirtoase după vânzarea a 4 vagoane de spirt în valoare 3½ milioane de Lei este impus cu Lei 14.000. Unasutăpatruzeci mii de Lei. Unde este proporţia impunerilor — privind cele 3 casuri fără a ţine cont de nume? — Răspunsul este-o absurditate. Din viaţa practică ştim că la un vagon de material de construcţie se câştigă minimum 3—4 mii de Lei, la vagon, la textile se câştigă la vânzarea de engross în mediu dela 10—15%, cât timp la spirt abia se câştigă brut maximum 10 Lei la litru.

Să rezumăm: Jidanul Kohn şi Léb câştigă brut 1·2 milioane şi este impus cu Lei 32.000. Celălalt Jidan Salamon Fr. câştigă deasemenea 1¼ milioane Lei şi este impus cu Lei 14.000, iar Creştinul român Tedor Vasinca câştigă după afacerea lui brut Lei 4—5 sute de mii şi este impus cu 14.000 Lei.

In plus dl. Teodor Vasinca a luat din mâna jidanilor 9 cârciumi comunale, şi dă anual pentru Casa naţională — afară de arendă — Lei 2000, apoi cumpără şi împarte pe la Români cărţi cu învăţături folositoare. Pentru aceste fapte frumoase un om ca Teodor Vasinca trebue încurajat şi sprijinit de către autorităţile româneşti.

Atragem atenţiunea Domnului Prefect asupra acestei nedreptăţi strigătoare la cer, şi ne rugăm să bine voiască a interveni pentru ca Românului Teodor Vasinca din Uioara să i se reducă impunerea iar pentru Jidani să se facă o anchetă din care se va dovedi că impunerea atât de redusă se explică prin miuirea funcţionarilor dela finanţe.

Noi admitem fără nic

că un Român numai în Palestina ar putea fi tratat de autoritățile de impunere — la fel cu dl. Vasinca.

Ne revoltăm însă când ni se aduce la cunoștință că *în România Jidanii sunt favorizați iar Românii sunt apăsați cu dările.* Dl Teodor Vasinca are cuvântul.

*O altă ispravă jidovească la Uioara.*

Fabricanta de oțet din Uioara Guttmann M. a vândut din spirtul destinat fabricațiunei oțetului, care e scutit de impositul de 100 Lei de litru, conaționalilor ei jidani. Faptul a fost dovedit de către autoritățile fișcale iar jidanca a fost amendată cu 200.000 Lei.

Până în prezent însă amenda nu s'a plătit, dar făcându-se recurs, amenda a fost redusă la 80.000 Lei sau poate că se va șterge totul.

Să vedem ce însemnează acest abuz al jidovaicei Guttmann. Dacă ar fi vândut 1000 Litri de spirt, diferența de imposit face 100.000 Lei care e câștig curat. Dar abuzând în felul acesta jidovoaica a putut vinde și un vagon, resultând în acest caz un milion câștig.

Ce însemnează amenda de 200 de mii Lei față de un câștig care a putut să fie de un milion Lei sau mai mare în dauna fiscului?

In acest cas Fiscul, trebue să confisce fabrica șl s'o dea unui Român, care va plăti Statului ce este al Statului. România ar scăpa de un parasit, în locul căruia s'ar înrădăcina un stâlp al neamului.

*

**Interesant** . . . Ziarul dlui Goga, „Biruința“ dela Cluj, se împarte gratuit studenților. Numărul de Miercuri 15 Iunie a. c., care cuprinde articolul dlui Goga „Criza și răspunderile“, a fost împărțit în zeci și sute de exemplare printre studenții dela căminuri. Pentruce oare? Ca să probeze și prin aceasta că într'adevăr jaful în averea publică a avut loc? Dacă da, nu mai era nevoe. O știam dinainte, nu trebuia să mai facă nici o dovadă.

Dacă însă au împărțit-o pentru alte motive (alegerile s'apropie) dl Goga ar trebui să aibă puțin obraz.

N'avem suflet de vânzare.

Cunoaștem și știm pe cel care din mila lui Constantinescu-Porcu fiind ministru de interne (vezi declarațiile generalului Averescu), a dat ordin jandarmilor să aresteze în mod brutal pe studenții cari au manifestat pentru coloniștii macedoneni.

Dela „Criza și răspunderile“ până la jaful în averea țării, e ca dela „Mustul care fierbe“ până la Jilava.

Până la explicațiile cu Jilava și cu jaful banului public, puțin obraz, dle Goga!

*

**Curios** . . . Toate ziarele scriu că partidul liberal merge în alegeri cu „Uniunea Evreilor români“, iar partidul național-țărănesc cu blocul jidovesc din Ardeal și . . . totuși „Patria“ nu amintește nimic! „Uj Kelet“, organul jidanilor din Ardeal ne spune că o delegație compusă din vre-o 8 jidani în frunte cu cei doi *Fischer-i exploatatori ai Moților, s'au prezentat* în ziua de 14 l. c. la dl Iuliu Maniu anunțându-i hotărârea de-a-i da ajutorul în alegeri. Dl Maniu ca și dl Brătianu a mulțumit jidanilor pentru sprijinul dat. Ne găsim deci, în situația de a avea fie la Cluj, fie la Turda, un jidan candidat alături de un țăran, fiu al Munților.

Fischer va sta alături de unul din aceia cu cari în 21 l. c. va avea proces pentrucă l-au împiedecat în exploatarea sălbatecă a pădurilor.

Oare tăcerea, ba chiar negarea încăpățânată a acestui fapt, din partea „chemăriștilor“ ca și din partea ziarului „Patria“, nu constitue cea mai bună dovadă că li este rușine de cele făcute? In orice caz e semnificativ faptul.

Deocamdată, „trăiască partidul naț.-țărănesc, trăiască Fischer“ — să strige întreaga țărănime. Chiar și aceia cari peste câteva zile, poate, vor înfunda închisorile pentrucă și-au apărat drepturile lor față de Fischer tovarășul electoral al dlui Iuliu Maniu.

*

**Dr. N. Lupu și problema jidovească.** Dl N. Lupu, șeful „adevăratului partid țărănesc“, plecând să-și înființeze partidul „pe toate plaiurile țării“, — s'a oprit și la Satu Mare, unde a ținut și un discurs, în care, după cum ne relatează ziarul „Aurora“, a spus următoarele: „Mi-s'a spus că sunt filosemit. De fapt, *n'am fost nici odată, nici filo, nici anti-semit*“ Iar mai departe:

„Dacă până acum elementul românesc n'a fost copleșit, azi, când avem guvernul în mână, când armata o am la dispoziția mea, va mai putea fi copleșit?“

Ne oprim la aceste citări și căutăm să precizăm.

Dl. N. Lupu are două programe. Unul și-l expune în Parlament, altul îl ține în buzunar. Unul și-l expune la sate, altul la orașe.

Dl. N. Lupu *minte* când spune că n'a fost nici filo, nici antisemit. Minte, pentrucă acum 20 ani pe când era prefect într'un județ din Moldova, era cel mai de temut . . . antisemit. Din județul dsale au fost expulzați toți Jidanii.

Deci, *a fost antisemit.*

Iar *acum e filosemit.*

Chiar dsa a spus la o întrunire, mai anii trecuți: „*Regret că nu m'am născut jidan*“, iar pe de altă parte în redacția ziarului său, n'are decât scribi circumciși ca Bergman și alții de aceeaș speță galițiană.

II. Dl. N. Lupu e de rea credință când afirmă că „azi elementul românesc nu va putea fi copleșit de jidani, pentrucă avem guvernul în mână și armata la dispoziție“.

In România mică aceste 2 puteri au fost pe mâna noastră și totuși în mai puțin de 50 de ani elementul jidovesc a pătruns pretutindeni într'o proporție înspăimântătoare.

Din 1918 încoace avem guvernul și armata la dispoziția noastră și totuși părțile de Nord ale țării sunt complect înnăbușite de elementul jidovesc.

Chiar dsa a spus în Parlament că în Negrești sunt 40 de cârciumi jidovești la 4000 de locuitori.

Dar ce să mai zicem de acele orașe și orășele în cari firmele românești au dispărut cu totul și elementul românesc a ajuns într'o infimă minoritate față de cel jidovesc.

Aceasta esta situația, pe care o cunoaște și d. Lupu și pentru aceasta îi spunem încă odată că minte, *minte nerușinat.*

*

**O întrebare dlui O. Goga.** Cerem dlui O. Goga să ne răspundă dacă este adevărat că dsa, pe când era ministru de interne, a dat ordin jandarmilor să aresteze pe studenții cari au manifestat împotriva felului cum sunt colonizați Românii Macedoneni în Cadrilater 2., dacă este adevărat că dsa a dat ordin brutei Săulescu să lovească pe studenți și dacă nu, ce măsuri a luat împotriva acestuia și însfârșit, dacă este adevărat că din ordinul dsale au fost aruncați studenții la Jilava.

Cerem un răspuns precis.

Dacă nu-l obținem considerăm că acesta e adevărul și vom ști cum să ne purtăm.

Aceasta ca adaos la articolul nostru „Intre vorbe și fapte“.

*

**Liberalii cu zgardă.** „Curierul Israelit“ continuă să facă aprecieri asupra hotărîrilor luate de congresul eparhial dela Cernăuţi.

Aprecierile lor şi le complectează cu ale celor dela „Aurora“ şi „Adevărul“, a căror dragoste şi grije pentru biserica creştină e bine cunoscută.

Nu discutăm faptul că biserica creştină e apărată de ziare ca cele trei susnumite, dar „Curierul Israelit“ face imprudenţa să ne arate că la acel congres, Nistor, fruntaşul liberal, a protestat energic împotriva sfinţirei steagurilor antisemite în biserici. Pe lângă el a mai vorbit un alt liberal şi un naţional-ţărănist.

Năcazul acestor domni, cari nu pot lăsa politica la uşa bisericei, îl înţelegem prea bine, pentrucă chiar după aprecierile „C. Israelit“, Bucovina a ajuns în câţiva ani o cetăţuie a antisemitismului, cât timp celelalte partide perd terenul clădit pe minciuni şi promisiuni deşănţate.

Dl Nistor e liberal şi încă de cel cu... zgardă.

Unul singur n'a fost cu zgardă în partidul liberal.

A fost *Petre-Grădişteanu* în România Mică, care odată le-a spus tovarăşilor săi: *„Eu sunt liberal, dar fără zgardă“ !*

Aceste cuvinte nu le-au uitat conducătorii partidului toată viaţa, având grija să-l ţină departe de conducere întotdeauna, cât timp orice trepăduş... numai să fi fost cu zgardă, a ajuns la cele mai mari onoruri.

Deaceea hotărîrea dela Cernăuţi nu ne miră.

Nu ne miră însă, nici faptul îmbucurător că preoţii continuă să fie cu noi şi nu dau ascultare vorbelor acelora pe cari îi cunosc de mult cine sunt şi ce sunt.

*

**Ce face L. A. N. C. pentru biserică.** Cetim în „Voinţa Poporului“ din 15 Maiu a. c.. următoarele:

De când s'a organizat L. A. N. C. în comuna Drauţi (jud. Arad) s'a întărit mult viaţa creştină. De atunci s'a renovat sf. biserică. Din comitetul parohial fac parte harnicii fruntaşi ai L. A. N. C. şi populaţia creştină fără deosebire de confesiune, aduce nenumărate daruri pentru împodobirea sf. biserici.

Dl Locot. de jandarmi, Petru Toma fiu dreptcredincios al bisericii, a dăruit două icoane mărețe în valoare de 10.000 Lei, dl Edm. Vikol deşi nu este gr. or., a dăruit un prapore pompos în valoare de 10.000 Lei.

Aceste daruri au fost sfinţite în faţa întregei populaţii şi a dăruitorilor precum şi a rudelor şi cunoscuţilor sosiţi din oraş pe sf. sărbători, a doua zi de Paşti, de dl. şi iubitul preot Melentie Pop.

Icoanele impodobesc iconostajul iar praporele a fost aşezat în naia sf. biserici în locul de frunte lângă drapelul L. A. N. C.

*

**În atenţia celor în drept.** Primim la redacţie o scrisoare din partea dlui C. Lipianu, din care extragem nrmătoarele:

„In comuna Bologa, pe lângă şcoala primară se înfiinţase un atelier de tâmplărie, care în timp de doi ani, a dat cele mai frumoase rezultate. Atât comuna cât şi cele din jur erau aprovizionate în cele ce priveşte micul mobilier al caselor de la sate, de acest atelier. Văzându-se progresele acestui atelier, oamenii împreună cu comitetul şcolar, au cerut şi înfiinţarea unui atelier de ţesetorie. Oamenii văzând că nu se aprobă să fie împreună cu cooperativa din loc, din modestul lor salar au adus uneltele cele necesare precum şi o maestră.

S'au lucrat câteva covoare româneşti cu care spiritul femeei române e înzestrat de la natură. Astăzi majoritatea fetelor îşi găsesc de lucru la acest atelier. Asemenea şi cu atelierul de tâmplărie.

Dar tocmai când rădăcinele să se înfigă mai bine aşa fel ca să reziste tuturor vânturilor, tuturor obstacolelor şi când se spera solidaritatea oamenilor, se anunţă din partea autorităţilor superioare, *desfiinţarea atelierului de tâmplărie.* Cred că nici un motiv n'a contribuit la desfiinţarea atelierului. Dar atunci care este cauza? N'o cunoaştem nici noi“.

Atragem atenţia celor în drept asupra acestui act arbitrar şi cerem să-se revină asupra desfiinţării, protejând astfel ţărănimea care îşi găsea în aceasta un mijloc de existenţă.

*

**Anchauch — Barbu Ştirbey.** Un cetitor al revistei noastre ne întreabă ce legătură este între Jidanul Anchauch şi Prim ministrul nostru Barbu Ştirbei.

Noi ne facem datoria să-i dăm explicaţiile cerute.

Dl Ştirbey este tovarăş... de afaceri cu Anchauch. *Amândoi sunt patronii acelor societăţi cari au distrus pădurile şi munţii Bucovinei.* Exploatarea, nemiloasă şi sălbatecă continuă. Cei doi exploatatori continuă să-se îmbogăţească în dauna elementului românesc redus la cea mai neagră mizerie.

Acesta e adevărul şi aceasta e legătura între Anchauch regele munţilor Bucovinei şi Barbu Ştirbey, prim ministrul ţării româneşti.

E aceeaş legătură care era şi între Tischler-Mor şi răposatul Constantinescu-Porcu. (Bine că ne-a scăpat D-zeu de el).

*

Domnul Nicolae Tecău, reprezentantul nostru autorizat pentru America — Cambell Ohio 35 Tenth Street — şi neobositul luptător român din Lumea Nouă, ne trimete următoarele abonamente noui.

Ilie T. Fleaca, preşed. Soc. Frăţia
Prof. Nicolae Pitica
Emanoil Ionescu comerciant
Nicolae Solomon
Nicolae N. Popescu, învăţător
Gheorge D. Popescu şi
Ioan T. Budac — trimeţând abonamentul Revistei pe o jumătate şi pe un an. Mai departe dl Ilie Fleacă donează pentru Sanatorul din Colibiţa 2 dolari iar Simion Sulamberhian, 0·50. La facerea nouilor abonamente au colaborat dnii Dumitru D. Popescu şi Aron Solomon. In plus Dl Nic. Tecău trimete costul a 5 abonamente pe 1 an întreg pentr 5 Români din Sebeşul Săsesc.

Acestor însufleţiţi Români le aducem toată lauda şi mulţumirile noastre şi îi rugăm să nu înceteze de a lucra în viitor cu mai multă râvnă pentru luminarea fraţilor noştrii Români. Astfel de fapte frumoase româneşti să fie cât mai des imitate de toţi aceia cărora le place să se numească Români!

---

## Poşta redacţiei

**Sibiu.** Cazul „Neumann“ ne interesează. Cele trimise de dv. însă nu constituesc nici o probă că acesta ar fi adevărul. Cel mult ne poate întări o bănuială avută deja dinainte. Deaceea, Vă rugăm să binevoiţi a ne trimite, necondiţionat, date precise sau orice alte probe pe cari le deţineţi sau le puteţi procura, — pentru a putea lămuri această chestiune.

*

*Cerem scuze cetitorilor noştri pentru apariţia întârziată a numărului de faţă. Cauza întârzierii este independentă de voinţa noastră şi se datoreşte unor defecţiuni tehnice avute la tipografie.*